

הורינו

פרשת מקץ ראש חודש וחמנכה תשפ"ו | שנה ב' 104

הורים נאמן הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים', הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

רק הכסא אגדל ממך (מ"א, מ')

מצינו בכמה מקומות בחז"ל שבזכות מצות כיבוד אב, זכו למלכות ושררה. כאן בפרשה לגבי יוסף, בכל השבטים לא מצינו שאחד מהם זכה בעצמו למלכות מלבד יוסף, וזה לפי שהיה זהיר מאוד במצוות כיבוד אב.¹

ובזהר הקדוש² כתוב שיהודה זכה לכתר מלכות מפני ששמר מה שציווה לו אביו. וכן דוד, שבא מיהודה, זכה למלכות בגינו. בס' 'חקקי לב' להגר"ח פלאגי (פתיחה לח"א) כתב שדוד עצמו מבין אחיו זכה למלכות שהיה מכבד את אביו יותר משאר אחיו. וכן שלמה זכה למלכות שהיה מכבד את אמו, וכן גדעון שהיה מוסר נפשו על כיבוד אב ושלח ה' מלאך לשמרו. ובספר הכללים לבעל סדר הדורות כתב שאף יהושע שבא משבט אפרים זכה להנהגת כלל ישראל ומלכות כיון שאפרים כיבד את אבי אביו.

אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת (מ"ב, כ"א)

ואיך ידעו האחים שבטי י-ה, שהם נענשים על צערו של יוסף, ולא על הצער שגרמו לאביהם במכירת יוסף? האור החיים הקדוש כותב על הפסוק הזה יסוד גדול בענין עונש שהקב"ה נותן לאדם שמצער את הוריו. והוא: שאין שהקב"ה מעניש את הן

1. 'נפש דוד' וירא, 'ראשי בשמים' ויחי 2. תרומה קנ"ח ב'

בעונש כזה שיגרום צער גדול יותר לאביו שיראה את בנו מצטער ומתייסר, כי לעולם לא יתכן שהבן יקבל עונש על שציער את אביו, ובאמצעות העונש יצטער האב עוד יותר, והרי כל מטרת העונש היא לתקן את מה שציער את אביו.

בזה מסביר האור החיים הקדוש מדוע כשאסר יוסף את אחיו השבטים בבית האסורים, אמרו שזה בגלל שציערו את יוסף, ולמה לא אמרו בגלל שציערו את אביהם. ומבאר האור החיים הקדוש שהם הבינו שלא יתכן שזה עונש על צער אביהם, כי אדרבה על ידי עונש זה אביהם יצטער יותר.

וזה לשון האור החיים: עוד למה האריכו לשון לומר אשר ראינו וגו' ולא אמרו סתם. ועוד היה להם לומר אשר מכרנוהו שהוא תכלית העוון (ולא הצער) וכו' ואם על שגרמו צרת אביהם אדרבה דבר זה יוסיף לו מכאוב ולא יעשה ה' ייסורי עוון צער אביהם בדבר שיגדל עוד צער על צערו.

ובפרשת יתרו כתב האור"ח, שלמרות שהגמרא אומרת שאדם שאינו מקיים מצוות עשה אין מענישים אותו אלא במצב של זמן 'ריתחא', כשמידת הדין מתוחה בעולם. אבל שונה הדבר במצוות כבוד אב ואם ובכל המצוות של עשרת הדברות, שבכל אופן מענישים את האדם על שאינו מכבד את הוריו. ובזה מסביר מדוע נאמר בתחילת עשרת הדברות 'וידבר אלוקים' שהוא מידת הדין והעונש, ללמדנו שעל אי קיום עשרת הדברות יש עונש מידי אפילו שלא בעידנא דריתחא.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הוריו בתוספת תארי כבוד. ואפילו בצ'ק, כתבו שיש לכתוב לפקודת אבי הר"ר. וכן על זו הדרך.

ובאגרות משה כתב שאף שסובר שמותר, במקומות שהרגילות לכתוב בתארי כבוד, לא יכתוב ללא תואר כבוד משום שיש בכך פגיעה. ואם ממלא טופס טכני-רישומי וכדו', פסק מרן הגר"ש אלישיב שאם יכול יכתוב את שמם בתוספת תואר כבוד, ואם זה ייראה משונה אפשר לכתוב את השם בלבד כיון שזה מעין חתימה. (מבקשי תורה כ')

ולמעשה ראוי לילד לשים לב לדבר אפילו ברישום זיכרון בטלפון, שלא לכתוב ללא תואר כבוד.

שְׁמִצּוֹה גּוֹרֶרֶת מְצוּה, וְעִבְרָה גּוֹרֶרֶת עֲבֵרָה. (אבות, ד', ב')

וכתב האור החיים הקדוש: שהמצווה שהוא עושה ומכבד את אביו, זה יגרור למצווה נוספת שגם בניו יכבדו אותו. ולהיפך "עבירה גוררת עבירה" שאם האדם אינו מכבד את הוריו, זה יגרום לעבירה נוספת שגם בניו לא יכבדוהו.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

קריאת שם הוריו בכתיבה

יש מהפוסקים שכתבו שבכתיבה אין צורך להימנע מלהזכיר שם ההורים¹, והביאו ראיה מגדולי הראשונים שהזכירו שם אביהם בכתיבה: רש"י חותם שלמה בר יצחק, הרמב"ם חותם משה בן מיימון, וכן הרמב"ן ועוד רבים. וכן בחתימת כתובה כותבים העדים פלוני בן פלוני וכך פוסק גם באגרות משה². אולם אחרים כתבו לאסור להזכיר שם ההורים אפילו בכתיבה, אולם מותר בתוספת תואר כבוד. וכך פוסק הנצי"ב בעמק שאלה ורבים מהפוסקים. וכתבו שחתימה שונה כי כך תיקנו שיהיה שמות החותמים בלבד. וכל שכן שמות לחתום את שמו ושם אביו כאשר אביו מתכבד בו. ויש מהדרים לכתוב גם בחתימתם תואר כבוד ליד שם אביהם.

גם לפוסקים הסוברים שמותר להזכיר שם אביו בכתיבה, כאשר פונה במכתב לאביו בוודאי שצריך להזכיר שמות תארי כבוד. ודוגמה לדבר, אל כבוד אבי מורי וכו' וכן על המעטפה (שלכאורה יש בה רק מראה מקום עבור הדואר) יכתוב שם

1. שדה חמד מערכה כ' כלל ק"ד 2. יו"ד קל"ג

בהקדמה לספרו 'יושר הורי' כותב הגאון רבי יוסף הכהן רפפורט שליט"א אודות הוריו ז"ל / חלק שני

ויש להדגיש דבר מיוחד מאד באורחותיהם הישרים של הורי ז"ל, דבר שבעונותינו הרבים נדיר מאד, והוא גודל הזהירות שלהם "בכבוד חמיו וחמותו". תקצר היריעה מלפרט את כל פרטי מעשיהם ואופן הכיבוד שנהגו בהם בכל שנות חייהם. הם היו דוגמה מוחשית ממש לדברי ספר החרדים בחומר חיוב הכיבוד בחמיו וחמותו שהוא מן התורה, כלומר נהגו כבוד בהם ככבוד אב ואם ממש.

כשהיו הורי אמי מגיעים לשבות בביתנו שבר"ג בשבת, או בכל הזדמנות אחרת שבאו אלינו, ההרגשה הכללית ששררה בבית הייתה שסבא וסבתא הם בעלי הבית, ואילו הורי ז"ל הם האורחים! סבא ז"ל סיפר לי לאחר פטירת אבי ז"ל, שכאשר היה מגיע לשבת להורי בר"ג, היה מקבל את חדר השינה שלהם, ואילו אבא ואמא היו ישנים בסלון, ואמר: הסכמתי לכך כי ראיתי שהיה הדבר בנפשו של אבא, ולא היה שייך אצלו כלל שינהג אחרת מליתן לחמיו וחמותו את מיטב מיטותיו, ואת מירב הנוחיות.

ולא רק במקום השינה התבטא הדבר, אלא כל הנהגת סעודות שבת וכיו"ב היה באופן שחמיו - זקני ז"ל הוא בעה"ב, ואבא עומד לשרתו. וכך הייתה נוהגת אמא ע"ה שביטלה וויתרה הרבה מרצונותיה למען חמיה וחמותה ומידי יום ביומו כפשוטו הייתה עומדת לעזרתם וסייעה להם בכל אשר יחפצו.

שהתה עמם תדיר בכל החגים והמועדים. גם כשרצתה מאד לחגוג עם הוריה ובני משפחתה בירושלים ידעה תמיד שבהיות אבא בן יחיד לחמותה ברמת-גן תישאר עמה בחגים, ועשתה זאת ברצון ובשמחה בלי לרמוז שמדי פעם הייתה מעדיפה לנסוע לירושלים. למעשה, ליל הסדר הראשון מאז חתונתה, שחגגה בבית הוריה בירושלים, היה עבורה גם ליל הסדר האחרון בחייה! כי רק לאחר פטירת חמותה-זקנתי ע"ה אמא הגיעה להוריה בירושלים, וזו גם הייתה שנתה שלה, האחרונה.

אפילו את השאיפה הטבעית של כל אם להנחות את ילדיה ולהנותם בדברים שונים העניקה לחמותה, וכשהביעה חמותה את דעתה שעליהם לנהוג כך או אחרת או לקנות בגד מסוים וכיו"ב בטלה את תוכניותיה ואת חוות דעתה בפני זו של חמותה. ובדרכה של רות הצדקת אמה של מלכות שכאשר נולד לה בן מבעוז נתנה לנעמי חמותה את התחושה שהבן הנולד הוא בנה של נעמי, עד שהשכנות העידו "יולד בן לנעמי", כך גם אמא ז"ל נתנה לחמותה את ההרגשה שנכדיה גדלים על ברכיה והם ממש כילדיה.

זכורני כשהגעתי לבית הורי מיד עם היוודע על פטירתו הפתאומית של אבא ז"ל, הדבר הראשון שאמרה לי אמא ע"ה היה: מה יהיה עם סבתא? גם כשהפכה לאלמנה ברגע אחד ללא כל הכנה, לא עמד בראש מעיניה, אלא היאך נשלים לסבתא-חמותה את החלל שהותיר אבא בפטירתו הפתאומית. כמו כן מיד לאחר שקמנו מה"שבעה" על אבא ז"ל, הי' ברור ופשוט אצלה שבתה הצעירה שעדיין הייתה בחורה, תלך לישון בקביעות אצל חמותה, כדי להקל עליה את סבלה, למרות שהיא עצמה נשארה לישון בגפה.

ניתן להוסיף עוד כהנה וכהנה על מעשיהם אך א"א לפרוטם כי רבים הם, ועל כן הבאנו רק דוגמאות בודדות אשר שופכות אור על הנהגתם המיוחדת במצווה היקרה של כיבוד הורים בבחינת פרט הבא ללמד על הכלל כולו. וכיון שקיום מצות כיבוד או"א בהידור היה עיקר גדול בכל אורחותיהם הישרים של הורי ז"ל כמו שנתבאר, יש לנו כבנים חובה מיוחדת ללכת בדרכם ולהדר בקיום מצוה יקרה זו.

רוצים לשתף עדויות וסיפורים אישיים על בני משפחה וכדו' לחיזוק מצוות כיבוד הורים? כתבו לנו בעברית או באנגלית, או השאירו פרטים ליצירת קשר, בכתובת המייל של 'הורינו' - horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת וישב

אין בי"ד כופים על מצוות כיבוד אב, אבל במקום קלון וכן אם אין לאב מה לאכול, כופים את הבן לדאוג לו.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

כן ראובן מחויב לומר לשמעון: אסור לי לפגוע בהם, אסור לי לצערם, ועל כן אני מחויב לומר להם שלא הסכמתי ולא תמכתי במעשיך. ובעניין זה, אין חילוק אם זה דבר איסור או סתם הוראה של ההורים שתגרום להם קורת רוח ושמעון מסרב. אחרי הכל, ראובן לא רוצה להיות חלק ממה שמצער אותם.

אולם כאשר ההורים אינם יודעים שראובן היה מודע למעשי שמעון, הם לא רואים בכך פגיעה או הסכמה למעשי שמעון. ולכן אין פה עניין של כיבוד אב ואם, אלא כל הנושא הוא מצוות הוכח תוכיח שראובן מחויב כלפי שמעון, ואז זה רק בדבר איסור שיש בו מצוות תוכחה. ובאופן כזה מחויב לומר לשמעון - זה לא בסדר מה שאתה עושה, ויש לי מצוות תוכחה כלפיך ולפעמים חלק ממצוות תוכחה היא לומר להורים שהם יחנכוהו. אמנם החפץ חיים כותב שצריך להקפיד לדייק ולא להגזים ולא לפרש כלל, וכן יש להקפיד להתכוון לתועלת, ולא מרצון להרע לו. דוגמה לדבר אנחנו מוצאים בדברי הגמרא¹ כלפי רב ותלמיד שדינם שווה לכיבוד אב ואם לעניין זה, שרבי יוחנן בן נורי אמר: מעיד אני עלי שמים וארץ שהרבה פעמים לקה עקיבא על ידי שהייתי קובל עליו לפני רבן שמעון ברבי וכל שכן שהוספתי בו אהבה לקיים מה שנאמר (משלי ט, ח) אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך.

? לכבוד ארגון הורינו היקר. אני זוכה לקרוא את העלונין שלכם כל שבוע וממש נהנית. רציתי לשאול האם יש חובה לאחים ואחיות שבבית לשתף את ההורים שאח אחר עובר על משהו שהם לא מסכימים. כלומר, האם משום כבוד ההורים שלי אני צריכה לעדכן אותם שאח או אחות אחרים עברו על דבריהם בנושא שמאוד חשוב עבורם.

או שזה לא קשור לכיבוד הורים, וזה עניין של לשון הרע ונכנס לדיון אם זה תועלת או לא, ומצד כיבוד הורים האחים והאחיות צריכים להשאיר את העניין לעצמם. ושוב אני רוצה להודות על פעילות הקודש שאתם זוכים לעשות.

! השאלה שאת שואלת נחלקת לשני אופנים שיכולים להיות במציאות, וגם משליכים על חילוק הדין. האופן הראשון הוא כאשר ההורים יודעים שראובן ידע על מעשי שמעון, והאופן השני הוא כאשר ההורים אינם יודעים שראובן ידע על מעשי שמעון.

וחילוק המצב הזה משליך על הדין. כאשר ההורים יודעים שראובן ידע על מעשי שמעון, הם מפרשים את השתיקה של ראובן כהסכמה למעשי שמעון מאחורי גבם, ועל כן יש בכך פגיעה גם של ראובן בהורים, מלבד הפגיעה שיש במעשי שמעון. ועל

1. ערכין ט"ז:

אנחנו בני הישיבות והכוללים, בני התורה, אנחנו יודעים כולנו שלא מספיק שאיפה להיות ת"ח, זה לא הכל. צריך גם שאיפה ומגמה, להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, להתקרב לקב"ה ולשבור את כל המחיצות המפסיקות. (כמבואר במסל"י פ"א.) ולימוד התורה וקיום המצוות הם האמצעים להגיע לזה. אז איך מצווה דאורייתא כזאת חשובה נהייתה זולה אצלנו?!

איך יכול להיות שבחור משקיע לפעמים בתוס' שעה מחשבה וחיפוש ביגיעה עצומה - אשריו ואשרי חלקו, ואילו בכיבוד אב, לא משקיע אפילו לא דקת מחשבה? מצוות דאורייתא הנוגעת בחיינו מדי יום! כשאנו זוכים לקיימה, צריכים ליקר כל ציווי של ההורים ככסף וזהב!

נביא כאן כמה נקודות מעשיות, הנוגעות לקיום מצות כיבוד אב ואם.

לדעת חכמה ומוסר. קודם חכמה ואח"כ מוסר. ראשית צריך לדעת את ההלכות המעשיות של המצוות עשה "כבד את אביך ואת אמך", ו"איש אמו ואביו תיראו". לכן מומלץ ללמוד את ההלכות בשו"ע יורה דעה סי' ר"מ, או בספרי מחברי זמנינו שהוסיפו הרבה פרטים בזה. וגדול לימוד שמביא לידי מעשה.

מוסר. ללמוד בספרי מחשבה ויראה את עניני המצווה, גדולתה וחשיבותה. כי אין חפץ בכסילים (קהלת).

מצוות דאורייתא צריכות כוונה לצאת יד"ח המצווה. מצוות שאין בצורתם החיצונית מראָה מצוה, וכמו מצוה זו שהיא מצוה שכלית, שגם גוי וחילוני מסוגלים לעשות, הכוונה במקרה זה מעכבת - דהיינו, שיעשה לשם מצוות כיבוד ובלי זה לכאורה אין כאן קיום מצוה.

תורת אמן

ליקר כל ציווי של ההורים כזהב וכסף
מאמר על מצוות כיבוד הורים/ הרב לוי יצחק לדרמן,
ישיבת מיר

מצות כיבוד אב ואם ומוראם היא מצות עשה דאורייתא, מעשרת הדברות ונקראת חמורה שבחמורות (ירושלמי קידושין). ובדרך כלל מצוי שהילדים שעדיין לא נשואים, מזדמנת בידם המצווה היקרה בכל יום. לכן צריך לנצל את הזמן שיש לנו, עם הזכות להיות בבית ההורים ולתת את הדעת ואת הלב למצות עשה חשובה זו. וחביבה מצוה בשעתה.

אנו יודעים שבלימוד תורה יש הבדל בין תורה של ילד בן 5-10 ללימוד של נער בן 15-18 וכן הלאה. איך זה אם כן שבמצות כיבוד אב ואם כולם שווים? מילד בן 7 עד בחור בן 20! למשל, כאשר אבא מבקש שתעשה עבורו משהו, ואתה דוחה את מילוי רצונו בדחיות ובהתחמקות מסוימת. אבא אני רק גומר את המשחק, אבא אני כבר גומר את הסיפור.. וכן על זו הדרך. אתה הבן - שמת לב? אתה יודע שתוך כדי שמלאת בקשתו הפשוטה אתה מקיים מצות עשה דאורייתא? מצוות צריכות כוונה! עשית לאבא כוס תה, ואתה מתקרב עם כוס התה הזאת לקב"ה ומתקדש במצוותיו, אשר קדשנו במצוותיו. אמנם לא מברכים על מצוה זו (והסיבה עי' הגהות רע"א לשו"ע יו"ד ר"מ). אבל המציאות היא שמתקדשים על ידה.

1. שו"ע או"ח סימן ט'

חֶפֶז לְבִנְךָ וְאוֹר בְּעֵינַיִם שֶׁל אָבָא וְאֵמָא

יש משהו באוירה של שבת אצלנו בבית, שאני לא יכול להסביר לכם בדיוק.

זה לא רק השירים, ולא רק האכל (למרות שאמא שלי מכינה מרק עוף שאין לו מתחרים. באמת, אני חושב שהוא רשום כבר בספר השיאים, ואם לא, הוא צריך להיות שם דחוף).

זה גם לא רק השקט אחרי שבוע של למוזדים, מבחנים, ושוב אותו משפט מייאש: "מבחן חמש בעל פה – כן, שוב."

זה פשוט... אוירה של בית. של ביחד. אני בטוח שיש את זה בכל בית, אני מספר על הבית שלי אבל בטוח שיש גם לכם ספרים על הבית שלכם.

אני אוהב את השבתות בבית.

אפילו עכשיו, כששבת נכנסת מקדם בחורף, ואני צריך לעזור פי שתיים – להביא כסאות, לשים מפות, לערוך שלחן, ולהניח את החלות על הפלטה (שהצליחה לשרף לי את היד גם השבוע, תודה ששאלתם).

ואמא תמיד אומרת לי:

"מני, אתה כזה עוזר טוב. אם היית רואה איך אתה נראה מבחוץ – היית נותן לעצמך צביטה בלחי."

אני לא בטוח לגבי הצביטה... אבל אני מקבל את המחמאה ומסמיק בשקט.

האמת? אבא נראה הכי שמח בשלחן שבת.

כי בדיוק אז אני מביא לו את כל הפתקים של ההצטיינות מהשבוע – מבחנים, למוזדים, ואפילו ההערות של הרבה על ההתנהגות שלי (טוב נו... בדרך כלל. אני לא באמת גאה להראות לאבא את ההערה

שדברתי קצת יותר מדי עם שלומי מהשלחן לפני בענן דחוף שקשור לגלות שהרוחתי בהפסקה האחרונה).

ואבא תמיד עושה את החיך הזה של הנחת "את שומעת אמא, מני שלנו עושה שטיגען, ב"ה זכינו!"

זה שנה הכל.

אבל בזמן האחרון הבנתי משהו נוסף חדש:

כבוד אב ואם בשבת – זה לא רק "לא לצעק בשלחן", "לא לריב", ו"תעבירו לאמא את המלח".

אלא דוקא הדברים הקטנים.

אלה שאף אחד כמעט לא שם לב אליהם... חוץ ממך.

למשל – כשאני מגיש לאבא ואמא את המנה הראשונה.

ולא סתם – את הכי יפה.

זו תחושה מדהימה ללמד הלכה, ואז לישם אותה תכלס בשלחן שבת. כי מתי עוד יוצא לי להגיש לאבא או לאמא אכל?

אז יש צלחת עם סלט שנקראה כמו פרסומת? זה שלהם.

החתיכה של החלה שהכי זזהבה? קדם כל לאבא ואמא.

(טוב, לפעמים אני דואג שישאר משהו שזה גם לי... אני כנראה עדן לא צדיק גמור)

או כשאבא מספר וארט על הפרשה, ויש לי על הלשון להכניס איזו

הערה מצחיקה...

אבל אני נזכר שלא נכנסים לדבריהם.

אז אני חונק את הבדיחה, שומר אותה בבטן, מחכה לסוף – ובינתיים מחיך ככה לעצמי.

וגם בדרך שאני מדבר אליהם.

לא "אאאאאאאאאאאאאא" בקול של סיירה שמחפשת תשובות לב, אלא:

"אבא, אפשר לשאל משהו?"

ופתאום אבא מסתכל כאלו – ואו – הילד הזה מחנך!

כל פעם שזה קורה, אני מרגיש איזו נקדה קטנה בלב נדלקת:

"כן, מני. זו הדרך."

שבת אחת, אחרי הסעודה, אבא הניח את הכוס תה, הסתכל עלי במין חיך כזה – חצי רציני, חצי מאיר עינים, ואמר: "מני, כל הדברים הקטנים שאמא עושה... אתה לא

מבין כמה נחת זה עושה לנו."

ואני אמרתי לו:

"אבא, באמת... זה המינימום."

אבא צחק, ואני הרגשתי כאלו קבלתי ממנו דחיפה קדימה לשבוע נוסף.

ואז חשבתי לעצמי:

שלחן שבת זה לא רק אכל טוב, ענג שבת ושירים.

זה המקום שבו אנחנו יושבים יחד כלם, גם עם אבא ואמא, לומדים בפעל לכבד – לא עם נאומים גדולים, אלא עם הדברים הפשוטים שבינינו ובין הורינו.

לעילוי נשמת

מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה

משה חיים בן חנה

לזרע של קיימא

אנונימי

לזיווג

מרים בת דבורה

להצלחה וס"ד

שושנה מינה בת חביבה

חורינו
הוריה נאמן הול

יו"ל ע"י ארגון חורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ חוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג – למען ייטב לך!

לקבלת גיליון חורינו השבועי במייל כתבו לנו "צרפו אותי" לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | dedications@horeinu.org